

Nasjonalmuseet – Arkitektur
Bankplassen 3

ÅPNINGSTIDER

Tirsdag, onsdag, fredag	kl. 11.00–17.00
Torsdag	kl. 11.00–19.00
Lørdag og søndag	kl. 12.00–17.00
Mandag	stengt

BILLETTPRISER

Voksne:	kr 50,-
Pensjonist, honnør:	kr 30,-
Student:	kr 30,-
Grupper over ti personer:	kr 30,-

Fri entré

Søndag: gratis for alle
Barn og unge t.o.m. 18 år, og skoleklasser
Medlemmer av museets venneforeninger, NBK og NAL.
Medlemskort må vises.

Kafé Grosch og bokhandel

Utvid museumsopplevelsen med et besøk i kafeen.
Boken *Utsikter. Norge sett fra veien 1733–2020*, utgitt av Forlaget Press (Redaktører: Nina Frang Høyum og Janike Kampevold Larsen), og andre bøker tilknyttet utstillingen selges i bokhandelen. Her finnes for øvrig et bredt utvalg arkitekturliteratur.

Studiesal

I studiesalen på Nasjonalmuseet – Arkitektur har forskere, studenter og publikum tilgang til arkitektursamlingene etter avtale. Åpningstider: onsdag og torsdag kl. 12.00–16.00 (sommertid kl. 12.00–15.00)
E-post: studiesalen.ark@nasjonalmuseet.no

Bestilling av omvisning med eller uten atelier for grupper og skoleklasser (gratis for skoleklasser og barnehager):
E-post: omvisninger@nasjonalmuseet.no
Tlf: 21982218 (mandag-torsdag kl. 09.00–15.00)

ARRANGEMENTER

Omvisning hver søndag kl. 14.00 i utstillingsperioden. På engelsk kl. 13.00 i juli og august.
Åpent atelier: Norge sett fra veien. Tegneutstyr og materialer til modellbygging ligger fremme. Atelieret er åpent for barn og voksne fra 22. juni og i hele juli og august.

Søndag 24. juni kl. 14.00: Omvisning ved kurator Janike Kampevold Larsen

Søndag 16. september kl. 13.00–15.00: Familieomvisning. I atelieret designer vi hus som skal sveve og tenker oss hvordan det er å se Norge fra luften. Vi lager modeller som vi fester til heliumsballonger.

Kulturnatten 14. september:

Kl. 18.00–21.00: Åpent Atelier: Hvordan er det å se Norge fra luften? Design din egen luftballong eller et svevende hus. Send det til værs eller ta det med hjem! Vi har helium, ballonger og morsomme materialer.

Kl. 19.00: Omvisning ved kurator og avdelingsdirektør Nina Berre

Kl. 20.00–20.45: Kammerkoret KORiOSLO

Torsdag 20. september kl. 18.00: Venezia-biennalen 2014. Sentrale aktører i landets arkitekturmiljø møtes til åpen diskusjon og idéutvikling

Fredag 21. september: Nasjonalmuseets første årlige fagkonferanse i arkitekturhistorie og teori samler forskere, kritikere og arkitekter fra hele landet. Dagen inkluderer presentasjoner av aktuelle forskningsprosjekter og en paneldebatt.

Søndag 14. oktober kl. 13.00–15.00. Familieomvisning. Vi lar oss inspirere av utstillingen. I atelieret designer vi en turistvei med modeller av rasteplasser, stoppesteder og utsiktspunkter. Ta gjerne med din egen lekebil for å prøvekjøre veien!

Søndag 28. oktober kl. 14.00 ved kurator og avdelingsdirektør Nina Berre

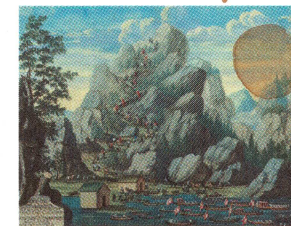
Se nasjonalmuseet.no for flere arrangementer.

UTSIKTER

Norge sett fra veien 1733–2020

22. JUNI–28. OKTOBER 2012 NASJONALMUSEET – ARKITEKTUR, BANKPLASSEN 3

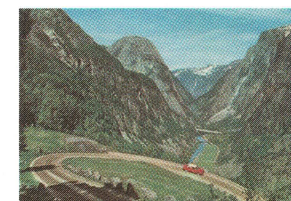
Utstillingen sporer forbindelser mellom dagens natur- og landskapsforståelse og tidligere tiders framstillinger av Norge, slik landet og landskapet fortonet seg for de reisende langs veiene. Storslåtte utsikter ble dokumentert da Christian VI, konge av Danmark og Norge, i 1733 inspiserte sitt territorium. Siden har fotografer, malere og turister skildret Norges veier, stup og tinder. Nasjonale turistvegers arkitektur- og kunstprosjekter er vår tids bidrag til iscenesettelsen av norske utsikter. Utstillingen setter Carl-Viggo Hølmekbakks store arbeidsmodell av Vøringsfoss-prosjektet, Peter Zumthors modeller for et sinkgruvemuseum i Allmannajuvet og Jan Håfströms scenografiske maleriske landskapstablåer i dialog med hverandre, og med et omfattende historisk materiale. Utstillingen viser sammenheng og brudd mellom framtidige turistvegprosjekter, som presenteres i Paviljongen, og serier med historisk materiale som vises i Bucher-salen. Et fem meter langt kart, som ble malt etter Christian VIs reise i Norge for 300 år siden, introduserer rekken av fotografier, reiseskisser, malerier, gouacher, litografier, prospekter, stereobilder, tegninger og filmer.

Jacob Fosie: *Mandseidet*. Akvarell, ca. 1740. Fra *Norske Reise anno 1733*. Gjengitt med tillatelse fra Hændes Majestæt Dronningens Håndbibliotek, København.

Knud Knudsen: *Stalheim Hotell Nærødalen*, ca 1865–80, utdatert. Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

Postkort fra Normann kunstforlag: *Stalheimskleiven mot Nærøydalen og Jordnalsnuten*. Ruten Voss–Gudvangen, ca. 1960.

nasjonalmuseet.no

[f](https://www.facebook.com/nasjonalmuseet) [i](https://www.instagram.com/nasjonalmuseet) [t](https://www.tiktok.com/@nasjonalmuseet) /nasjonalmuseet

NASJONALMUSEET
FOR KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN

NASJONALMUSEET

UTSIKTER. NORGE SETT FRA VEIEN 1733–2020

Historien om hvordan forståelsen av det norske landskapet er blitt – og blir – formet av veitbygging og valg av traseer, av tilrettelegging av reiseruter og av rasteplasser og utsiktspunkter, har hittil vært lite utforsket og dokumentert. Dette er bakgrunnen for et samarbeid om utstillingen på Nasjonalmuseet – Arkitektur sommeren og høsten 2012, og boken med samme navn. Utstilling og bok presenterer forbindelser mellom dagens syn på naturen og landskapet, og tidligere tiders framstillinger av Norge, slik landet og landskapet ble tilgjengeliggjort og formet med veien som forutsetning.

Med satsingen på Nasjonale turistveger har Statens vegvesen i løpet av de siste årene utviklet og iverksatt en rekke små og større tiltak langs norske reiseruter. Nye rasteplasser, stoppesteder og utsiktspunkter legger til rette og styrker opplevelsen av natur og kulturlandskap for reisende langs veien. Ideene om å legge praktisk til rette og dermed forhindre farlige situasjoner i dramatisk terreng, og å definere punkter langs veien der den reisende kan oppleve vakre og pittoreske eller sublimе og gruoppvekkende utsikter, kan i Norge settes inn i en 300 år gammel tradisjon. Farefulle veistrekninger og storslått natur ble dokumentert da Christian VI, konge av Danmark og Norge, i 1733

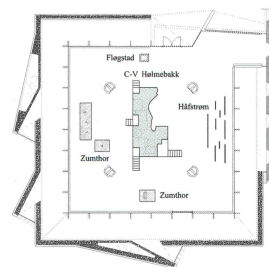
innsiserte sitt territorium. Siden har fotografer, malere og turister skildret Norges veier, fjorder, stup og tinder. Flere av de samme motivene og stedene – som Trollstigen, Vårstigen ved Dovre, Stalheimskleiva og Vøringsfossen – finner vi igjen i mange bildeserier. Illustrasjoner fra ulike tider og med ulike teknikker – akvareller fra Kongens reise i 1733, nasjonalromantiske landskapsskildringer, 1800-tallets litografiske trykk og fotografier, 1900-tallets reklameplakater og fargefotografiske postkort – dokumenterer og etablerer utsikter som etter hvert blir ikoniske. Mange av disse utsiktene finner vi igjen på stoppesteder langs Nasjonale turistveger.

Framtidens turistvegprosjekter, som Carl-Viggos Hølmebakks studier av brokonstruksjoner over turistattraksjonen Vøringsfossen, eller Peter Zumthors prosjekt for et sinkgruvemuseum i Allmannajuvet, kan formalt og innholdsmessig både ses som overraskende brudd i en tradisjon av iscenesatte utsikter, men også som prosjekter som viderefører en tradisjon i kuratering av norske landskap. Begge prosjektene peker mot en framtidig iscenesettelse av norske utsikter som står i dialog med seriene av historiske kart, malerier, gouacher, fotografier, litografier og tegninger som vises i utstilling og bok.

Carl-Viggo Hølmebakks arbeidsmodell for Vøringsfoss-prosjektet. Foto: Jiri Havran.

MATERIALE I UTSTILLINGEN

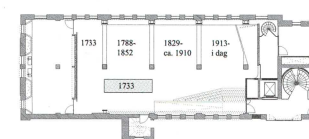

IPAVILJONGEN

Carl-Viggo Hølmebakk, arkitektonisk modell over Vøringsfossen (2009–12)
Peter Zumthor, arkitektoniske modeller over sinkgruvemuseum i Allmannajuvet (2003–12)
Jan Håfström, scenografisk malerisk tablå (2012)
Kjartan Fløgstad, digital print av samling tekster over gruvedrift og det underjordiske (2012)
Barbro Westling og Peter Johansson, titteboks
Carl Michael von Hausswolff, musikkverk (1997)

IBUCHERSALEN

Christian VIs Norske Reise (1733)
Norgeskart over kongens reiserute, print på aluminium
Akvareller fra håndskriften *Norske Reise anno 1733*, print på aluminium
Norske Reise anno 1733, bla-eksemplar av faksimile

Landskap i olje og gouache (1788–1835)

Jacob Munch, *Landevegen ved Risør*
Jacob Munch, *Christiania med omegn taget fra Egeberget*
C.F. Vogt, *Krokkleiva*
Erik Pauelsen, *Passagen gjennom Krokkleiven ved Ringerige i Norge*
Johannes Flintoe, *Vøringsfossen*
Johannes Flintoe, *Vårstigen over Dovre*

Reiseskisser og plansjeverk (1819–74)

Johannes Flintoe, reiseskisser
Wilhelm Maximilian Carpelan, akvareller fra reiser i Norge og plansjeverket *Voyage Pittoresque* i loop og som opplått original
Peter Frederik Wergman, litografisk trykk "Bilde av Filefjell" og to bind av *Norge, fremstillet i lithographerede Billeder efter Naturen*
Christian Tønsberg, litografier fra boken *Norge fremstillet i Tegninger*, i loop, et bind ligger opplått
Christian Tønsberg, *Illustreret Reisehaandbog*, opplått

Auguste Mayer, bildene fra plansjeverket *Atlas Historique et pittoresque* i loop, opplått

Ingeniørens og fotografens skildringer (1829–ca.1910)

Frantz Henrik d'Aubert, *Tegninger til en Broe over Stördals-Elven*
To plansjeverk med tegninger av norske veibroer, opplått
C.A. Pihl, fotografier fra jernbanen som originaler og i loop
Axel Lindahl, stereokort for bruk i to håndholdte stereobetraktere
Knut Knudsen, landskapsfotografier
Fotoalbum fra veidirektørens kontor, opplått. Bilder fra albumet i loop

De siste hundre årene

Reklame- og reiselivsplakater
Norwegen. Billedserie fra krigsårene, ukjent fotograf
Norske postkort
Johan Bergström, *Pagan Postcards*
Per Olav Torgnesskar, *Driving by (Norwegian Sceneries)*
Ingrid Book og Carina Hedén, *Produced landscapes*
Jensen og Skodvin, arkitektoniske modeller og fotografier
Nils Ljunggren og Gösta Reiland, film *Detour*
Nasjonale turistveger, bildespill

Med forbehold om endringer

Utstilling og bok er et samarbeid mellom Statens vegvesen – Nasjonale turistveger, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design og forskningsprosjektet "Routes, Roads and Landscapes, aesthetic practices en route 1750–2015" (Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, Universitetet i Oslo og Transportøkonomisk institutt).

Materialet til utstillingen er hentet fra Nasjonalmuseets egne samlinger og fra Kunsthauus Bregenz, Det kongelige slott, Nasjonalbiblioteket, Norsk Jernbanemuseum, Norsk vegmuseum, Statens vegvesen – Nasjonale turistveger, Statens vegvesen - Vegdirektoratet, samt kunstnere, arkitekter og privatpersoner.

Prosjektleder: Nina Frang Høyum. **Kuratorgruppe:** Nina Berre, Nina Frang Høyum, Janike Kampevold Larsen, Knut Wold. **Utstillingsarkitekt:** Carl-Viggo Hølmebakk AS, ved Hilde Rostadmo og Carl-Viggo Hølmebakk. **Utstillingsteknikk:** Jørgen Vidnes